

Spodnjem Avstrijskem. To društvo živi sedaj že dve leti in ono se je doslej pečalo posebno tudi s tem, kako da kaže oves odbrati in kam ga gre sejati, da največ vrže.

Na 18 krajih so sejali in sicer domači oves in še troje drugih, švedski, dupovski in beselski. Iz teh poskušanj pa se kaže, da sta dupavski in beselski najboljše, izlasi kar se tiče zrnja. Manj dober pa je bil pridelek iz švedskega ovsca, mogoče pa, da mu sušno vreme leta 1885 ni dobro storilo.

Dupava je kraj na Češkem, vreme že ondi ni posebno milo, za to pa je dupavski oves močan in vtrjen zoper vreme. Pridela se ga največ in je skorej edini pridelek. Le ta oves ima prijetno podobo, ker je njegovo zrno gladko, brez rese. Veliko sicer ni, pa trebušasto je in skorej vseskozi enako. Poskušanje so bile tudi z „zmagovalnim ovsom“. Njemu se pravi zmagovalni za to, ker so ga hvalili, da prekosi vse druge vrste ovsca. To je sicer resnica gledé slame, gledé zrnja pa je najslabši in kaže ga torej le sejati, ako ga hoče kdo kositi, dokler je še zelen.

Mi svetujemo torej našim kmetovalcem, naj si zberó dupavski ali beselski oves, ako si hočejo kako novo vrsto ovsca pripraviti. Sploh pa se priporoča dobiti si seme iz krajev, kjer je vreme bolj neugodno, kakor pri nas, toda zrno mora biti vseskozi dobro in zdravo.

Istotako mora se seme iz domačega ovsca odbirati, za seme je treba najboljšega, najzdravšega in enacega zrnja. Kakor pri drugem semenu, ki ga vzamemo za setev, tako je treba tudi pri ovsu premisleka: Za setev še najbolje zrno ni dovoljše dobro.

Sejmovi. Dne 12. marcija v Št. Juriju na juž. žel., pri sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Selnici. Dne 15. marcija v Zdolah. Dne 16. marcija v Celju in v Vitanju. Dne 17. marcija v Lembergu, na Rečici, v Čmureku, v Trbovljah in v Slov. Gradcu.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Nemščina v naših šolah.) Imeniten sklep je stóril kranjski dež. šol. svet. Dozdaj se je na Kranjskem le v Ljubljani vsled sklepa mestnega odbora ljudske šole tako urejalo, da je slovenski jezik učni za vse predmete, nemščina pa se uči, kakor drugi učni predmeti, od 3. razreda naprej po več ur na teden. Na deželi pa so tri- in večrazredne šole v višjih razredih bile deloma nemške, sploh pa se je z nemščino že začelo v 1. letu, kakor na Štajerskem. Deželni odbor je torej že 1884. leta zahteval od dež. šolskega sveta, da naj vpelje na deželi za tri- in večrazredne šole isti učni načrt, kateri velja za Ljubljano. Deželni

šolski svet je vsled tega sklenil, da je na Kranjskem na vseh slovenskih šolah slovenski jezik učni za vse predmete in vse razrede od 1. do zadnjega leta. Zastran nemškega jezika pa je sklenil, da se na eno- in dvorazrednih šolah sploh ne uči, na tri- in višjerazrednih pa naj bode učni predmet, toda še le od 3. leta začeni. Za tako uredbo ljudskih šol so se malone vsi krajni in okrajni šolski sveti izrekli. S tem so odpravljeni dosednji nedostatki v ljudskem šolstvu in so slovenske šole postavljene na popolnem narodno podlogo. Kar se pa tiče obligatnosti nemščine, ki je proti sedajmu načrtu močno omejena, bi se lahko ugovarjalo, da po členu 19 se nikdo ne sme siliti, priučiti se drugemu deželnemu jeziku. Ko bi se torej kdo pritožil proti tej naredbi ali ko bi kakšen krajni šolski svet zahteval, da se nemščina na dotični tri- ali večrazredni šoli sploh ne uči, uverjen sem, da bi deželni šolski svet taki želji ustrezal, ker bi bila v zakonu utemeljena. Odslej še le bomo imeli na Kranjskem čisto slovenske šole s slovenskim učnim jezikom za vse predmete in vse razrede. Ukaz dež. šolskega sveta, o katerem se je pisalo po raznih časnikih, kakor da bi nekaj vpeljal, kar dozda ni bilo, naznanja le že pred 2 leti storjeni sklep, ki pa se bode še le jeseni dejansko izvršil, ker so večaki še le zdaj izdelali učni načrt in se mora pripraviti nekaj novih slovenskih učnih knjig namesto sedaj vpeljanih nemških ali nemško-slovenskih.

Od sv. Lovrenca na kor. žel. (Veselica. Sitnobe.) [Konec] Naši nasprotniki pa, kateri so hoteli zborovanje na vsak način preprečiti, so se kar penili od jeze. Dobro vedo, da je zborovanje od višje gosposke dovoljeno, so vendar dali po občinskem beriču tisto nedeljo pri cerkvi oznaniti, da morajo biti ob 11. uri vsi „birchausi veršpert, ker bo ena zlo šarf patrolja“. — In res žuganje ni bilo zastoj. Sedem občinskih odbornikov z beričem na čelu se je zbralo, da so ob 11. uri začeli komandirati po trgu. K nam si vendar vsi niso upali, zato so poslali samo beriča „vohat“; ko pa je ta izvohal, da nocoj nima ničesar tukaj iskati, odcepel je v eni sapi ter to naznanil svojim tovarišem, kateri so se morali, ker so bile vse druge gostilne zaprte, zdaj domu podati se gret. Najbolj pa se nam je smililo tisto siromače iz spodnjega trga, katero že pri belem dnevu težko prestopava krčmarske prage, zdaj pa je moralo skoro celo noč okoli cepetati! V torek dne 22. pr. m. so zopet sklicali veliko sejo ter so sklenili, da se proti odlomom višjega oblastva pritožijo pri namestništvu samem. Izvolili so posebno deputacijo, katera se je resnično podala v Gradec. Kaj in koliko je tam opravila, še ne vemo, mislimo pa, da je tudi najvišji gospod v deželi le zaščitnik zakonov

in pravice. H koncu še omenimo, da ima naš odbor kar sejo za sejo, tako da so nekateri že prav nevoljni, da morajo vedno hoditi na rotovž posedavat. Le enemu se to prav dopade, in to menda zato, ker je letos prvokrat dospel do časti, da sme sedeti na odborniškem stolu, in ta je znani naš „general šribar“. On ne izpusti nobene seje, če tudi je ta med šolskim podukom. Da-si nas sicer to prav malo briga, smo vendar radovedni, ali je to postavno in torej njemu dovoljeno? — Sčasoma izvemo gotovo tudi to!

Od nekod. („Šolski vrt“.) V 9. številu „Slov. Gosp.“ nekateri gg. učitelji slav. društvu sv. Mohorja priporočajo, da si preskrbi rokopis „Šolski vrt“, katero knjigo je v hrvaškem jeziku spisal g. Davorin Trstenjak, na slovensko pa jo je preložil in pomnožil g. Flegerič, ter nadalje izrekajo željo, da društvo ustreže tej „narodovi“ potrebi in knjigo založi. Da-si mi društvu nočemo davati nikakih nasvetov, temveč smo uverjeni, da bode slavni društveni odbor v izbiri rokopisov že pravo zadel, vendar pa si upamo reči, da je še mnogo večjih „narodovih“ potreb, nego je ta. Stališče, na katero se ima odbor pri izbiri rokopisov postaviti, mora biti vselej to, da se z nameravano knjigo ustreže narodovi masi, kajti ravno narod, to je kmetško ljudstvo je pri družbi glavni del, vsi drugi stanovi so sicer tudi zastopani; vendar pa je njih število le neznatno. Gotovo je tedaj, da bode slav. odbor takrat najbolje pogodil, ako je odbral knjige, katere se v prvi vrsti ozirajo na kmetško ljudstvo in nja raznovrstne potrebe in razmere. Vemo pa tudi gotovo, da imajo gg. učitelji v nemškem jeziku dovolj primernih knjig in časnikov, iz katerih se zamorejo natančno poučiti, kako je urediti šolski vrt. Nadalje pa tudi rečemo, da za nas sploh ni častno, ako se dandanes, ko se mejsobno spoznavanje slov. narodov in jezikov med nami vedno bolj širi, prelagajo knjige iz tako sorodnih jezikov, kakor je hrvaški, in to ne za priprosto ljudstvo, temveč v prvi vrsti za naše učitelje. (Konec prih.)

Od adrijanskega obrežja. (Pravično pomilovanje.) Dragi Štajarci! Malo kedaj slišite glas od naših krajev, kjer bivajo vaši bratje, koji se istotako vedno imajo boriti proti Lahom, kakor vi tam proti Nemcem. Ali zdaj nimam namena se pritoževati zbog tega, temveč vam tožim, da me je dopis iz Brega pri Ptujju (št. 6 „Slov. Gosp.“ od 10. svečana) nemilo dirnil, pa ne samo mene, ampak vse, koji tukaj čitamo omenjeni časnik, ker nismo pričakovali, da bodo Slovenci pri volitvah novega župana propali; kajti, kolikor nam je znano, biva v breški občini večina Slovencev in to vrlih mož. Milujemo vas, pošteni Breški Slovenci, da ste zopet za dolga 3 leta podvr-

ženi nemčurskemu jarmu, tem več, ker ste imeli do sedaj za župana občje spoštovanega gospoda Muzeka, koji je, kolikor nam je znano, vseskozi pravično spolnjeval županske dolžnosti. Veseli nas pa, da g. Muzek ni hotel prevzeti za naprej mesta občinskega svetovalca, kakor se mu je ponudilo, kar je lepi dokaz, da mož neče nemčurstva podpirati, vendar pa se nadjamo, da bo omenjeni gospod nekoliko te nemške ščurke, koji so zasedli občinske klopi, vedno še nadzoroval in njih poslovanje sem ter tje javno priobčil. Kar se tiče vaših, istotako naših slovenskih odpadnikov, se pa tolažimo s temi le besedami: Blagemu človeku že njegovo dobro srce kaže, da svoj jezik in svoj narod ljubi, kdor pa tega ne stori, je očitno nehvaležen sin svoje domovine. Lepo piše nek učen Nemec: „Kdor svojega sladkega in milega materinskega jezika ne ljubi, ne zasluži, da bi ga imenoval človeka.“ Zametovalec svojega narodnega jezika zametuje ravno s tem tudi svoj narod, zametuje svoje prijatelje in znance, zametuje svoje brate, sestre in svoje stariše, kateri v tem jeziku govoré. Bog sam je pa ukazal: „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bode dobro na zemlji.“ Sedaj kojemu je za to, naj se prebudi še v pravem času iz nevednega spanja; kajti slava je pri nas še doma, ki Slovincem lepo ime da. Novi župan, koji je nek mesar in mu je, kakor se bere v omenjenem dopisu, vino pomoglo na županski stol, ali bode še tudi za naprej po sejnih mešetarih, ali pa bode to odložil, tega se učimo gotovo iz njegovih činov. Narodnjaki.

Od sv. Andraša v Svičini. (Sprejem novega preč. g. župnika.) Dve župniji v našej škofiji nastavlja odslej admontski samostan s svojimi duhovniki. Sv. Jurij na Pesnici ima že 8 let za župnika preč. g. O. Korbini-jana Lajha, dobro znanega boritelja na braniku slov. nemške meje; a Svičina je dobila 31. januvarija stalnega novega g. župnika preč. O. Rudolfova Vagaja, doslej bivšega na gornjem Štajarskem v pastirovanju. Pri tej priložnosti pokazala je Svičina, da še visoko ceni in spoštuje duhovnike, ker je prav častno sprejela novega dušnega pastirja. Bila je Svičina prav svetešnje oblečena. Na cerkvenem stolpu so 4 velikan-ske zastave plapolale, na župnijski in drugih hišah jih je bilo tudi kaj videti, se vé, da zastave, ki lepitičijo le katoliške, avstrijsko-štajersko-slovenske kraje. Ko se v župnijo novi g. župnik pripeljajo, možnarji naznanjajo njih prihod župljanom, zvonovi v Svičini jih milo začnejo vabiti. Zapustivši še za seboj pri Kašoviči lepi slavolok s primernim napisom in kinčem, zlasti na hiši dolge zastave vihrajoče, hitro ste dve kočiji obstali pri cerkvi poleg velikega krasnega slavoloka. Tu so zbrani: cerkv. ključarja, obč. predstojniki in vsi ime-

nitneji posestniki, pevci, ovenčana dekleta in učenke, učenci — vse, kar je le z doma smelo iti. Pevci Svičinski zapojejo papeževo pesem, a potem so pozdravili g. provizor S. novega g. župnika v imenu farmanov z besedami napisa: Veseli pozdravljamo preč. g. novega župnika! Rekli so med drugim: Od daleč ste prišli, od svojih ste ošli, k svojim pa prišli — h katoliškemu ljudstvu, kjer bote tudi našli ovčice, katere poznajo svojega pastirja, na mali Štajar k Slovencem, katerim bote v slov. materinskem jeziku oznanjevali besedo božjo, učili jih hvaliti in moliti Boga v jeziku, v katerem Vas je mati najpred Boga hvaliti in moliti učila. Na to stopi k novemu g. župniku srčna učenka Ivana S., ter jim podari krasen šopek naravnih cvetlic, proseča jih v imenu mladine, naj to malo znamenje vdanosti in nedolžnega veselja prejemajo, mladino in učence pa v svoje srce vzprejemajo. Dobila sta tudi šopke dišečih cvetlic preč. gg. dekan Jareninski Jožef Flek in dvorski oskrbnik vlč. g. O. Henrik Rešek iz Jarenine, ki sta oba dnes prvokrat Svičino počastila. Novi g. župnik se prijazno zahvalijo za časten sprejem. Sedaj se vzporedijo ljudje, gredoč v cerkev molijo rožni venec med zvonjenjem in pokanjem možnarjev — spremljajoči vsi novega gospoda, katerega so ta den vlč. g. dekan slovesno v cerkev vpeljali, ter jih v premili in genljivi pridigi pristrčno priporočili novim slov. ovčicam. Ovčice žalostne, do sedaj neimajoče stalnega pastirja, so potolažili rekoč: Tudi tega gospoda bote ljubile, kakor so jih ljubile ovčice Gornještajarske, saj so bistre glave in dobrega srca. Služili so potem novi gospod slovesno sv. mešo, a po meši je bil slovesen vohod v župnijsko hišo, kjer se je gospodu čestitalo na mnogaja leta. Izročile so se jim cerkev in pastirovanje zadevajoče reči. Gospodu pa želimo, naj v naši ljubi Sloveniji najdejo isto ljubezen in vdanost, kakor so jo mnogo let uživali pri Gornještajarskih vernikih.

Iz Slovenskih goric. (Nova knjiga.) Ravnokar sem prečital novo knjižico: „Jugoslovani v zlati Pragi in slavnem Velegradu“ in smem jo vsem zavednim Slovencem, zlasti kmetom prav toplo priporočiti. Njeni spisatelj je popotnik Alojzij Vakaj pri sv. Ani v Slov. goricah, pošta Murek, cena s poštnino vred 50 kr. Ne bodem v široko hvalil tega delca, nego navedem poročilo „Slovenca“ in „Mira“. Prvi je prinesel mej drugim sledeče: „... Pisana je z velikim navdušenjem, tako, da bralca res živo gane. Posebno dobro slika, kakó navdušeno so Slovence sprejemali na českih postajah, zlasti pa v Pragi. Krepek je tudi konec, v katerem vsem Slovencem gorko na srce poklada, naj bi Čehe jednako slovesno sprejemali od Spielfelda do Ljubljane, kadar nas obiščejo. Slednjič navdušuje slovenske fante za to, da

bi zažigali povsod kresove na čast sv. blag. 4. jul. vsacega leta. V dodatku so kratki životopisi Strossmayerja, Majarja, Gregorčiča in Legota. Spominja se tudi še dveh umrlih sopotnikov dekana Trafenika in kmečkega sina Perkota.“ „Mir“ piše sledeče: „Prav lepo in domače popisuje se to romanje in pripoveduje se prav mikavne reči o Dunaju, Brnu, Pragu, Velegradu itd. Res, to je knjižica za poduk in kratek čas, posebno za naše kmečke hiše“. Nadalje mi ni potreba hvaliti, samo pričakuje se, da bo knjiga skorej razprodana; ker potem lahko upamo od mladega pisatelja še več kaj koristnega. Zlasti bi nas veselilo, da bi se tamkaj na slovensko-nemški meji napravilo „Bralno društvo“ in se ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda, kar Bog daj v korist mišlemu in zapuščenemu narodu slovenskemu tukaj na slovensko-nemški meji! J. K—k.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Grof Taaffe je v ponedeljek, dne 7. marcija, imel svojo 20letnico. Leta 1867 je bil namreč prvokrat sedel na stol ministra notranjih zadev in vsled tega so mu njegovi uradniki sedaj podali krasno adresno, vladne novine pa ga slavé čez vso mero ter mu pojo hvalo — tako, da je menda že njim je preveč. Ker zadeva slov. ljudstvo na Štajarskem in Koroškem, pač ni uzroka, da se mu poje hvala. — Stari vit. Schmerling se pripravlja na govor, ki ga misli izpustiti v gosposki zbornici zoper ministra bar. Pražaka. Možu ne da miru, če se kje v Pragi ali v Brnu napiše kaka beseda česki pri višjih sodnijah. To mu je za cesarstvo nevarno ali ka-li? — Vlada gleda sedaj ljudem, ki kupijo kmetijo na licitaciji pa jo kmalu prodajo na kose, nekaj na prste, toda dokler dopusti postava prosto razkosovanje, ne more jim prav do kože. Na nemškem Štajarskem pa tudi pri nas se je že veliko kmetij na tak način razdrobilo. — Volitve volilnih mož v Velikovskem okraju so gotove, kakor trdijo nemškutarji, imajo le-ti skoro povsod večino. No, to lahko, saj so bili slov. posétniki izostali skorej povsod. Škoda! — Obrtniki tudi po Krajskem niso posebno zadovoljni z obrtno postavo ter pravijo, da skrbi ona pač za pomočnike, celo nič pa za mojstre. — V Ljubljani je bila zadnja nedeljo tudi 20letnica, to pa slov. gledišča. Odkar je deželno gledišče pogorelo, imajo slov. predstave v čitalnici. — V nekaterih krajih Primorja so pomrle žene porodnice, ne da se je znalo, zakaj? Mislili so že na kako novo bolezen, toda našli so, da so umrle le vsled — mraza. Ker je v tamošnjih krajih vreme povprek milo, nimajo v hišah peči. Letos pa je bila tudi tam nekaj časa huja zima in le-ta je torej pobrala nekaj porodnic.